

บทที่ 3

วงโปงลางสะออน

ความเป็นมาและการก่อตั้งของวงโปงลางสะออน

วงโปงลางสะออนเป็นวงดนตรีอีกรูปแบบหนึ่งที่ผสมผสานระหว่างดนตรีพื้นบ้านอีสาน นาฏศิลป์ และการแสดงสด ในรูปแบบของละครเวที ได้อย่างสนุกสนาน ที่เป็นดนตรีพื้นบ้านอีสานก็ เพราะเกิดจากกลุ่มผู้เรียนนาฏศิลป์ที่เป็นคนอีสาน ที่มีใจรักในดนตรีพื้นบ้านของตนเอง และต้องการ ถ่ายทอดเจตนารมณ์ของคนตรีพื้นบ้านเอาไว้ให้คงอยู่ตลอดไป แต่ถ้าจะเป็นดนตรีพื้นบ้านเสียทั้งหมด คนรุ่นใหม่ก็คงไม่ให้ความสนใจ ดังนั้นจึงมีความคิดแปลกใหม่เกี่ยวกับการนำดนตรีพื้นบ้านมา ประยุกต์ใหม่ให้เข้ากับยุคสมัย ดูแล้วไม่เบื้อ และยังสอดแทรกมุขตลกให้สนุกสนาน จนทำให้โปงลาง สะออนที่มีความคิดแต่เพียงจะสืบทอดวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านเท่านั้น ตอนนี้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก

ภาพประกอบที่ 5 แสดงที่ร้านไหคำในช่วงแรก

ก่อนที่จะตั้งเป็นวงโปงลางสะออน ก็เป็นวงดนตรีเล็กๆ มีสมาชิก 3-4 คน โดยนายสมพงษ์ คุณาประดม (อ๊อด) เป็นตัวหลัก เป็นคนจังหวัดกาฬสินธุ์ จบการศึกษาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ แล้วเข้ามาเรียนต่อที่กรุงเทพมหานคร จนจบปริญญาตรี จากคณะนาฏศิลป์ และดุริยางค์ ที่สถาบัน เทตโนโลยีราชมงคล โดยช่วงที่เรียนอยู่วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ ก็จะเล่นดนตรีอีสานเป็นหลัก ออกไปแสดงตามงานต่างๆ ทั่วประเทศ ต่อมาได้เข้ามาเรียนต่อที่กรุงเทพมหานคร ก็เล่นดนตรีตาม ร้านอาหารเล็กๆ เครื่องดนตรีที่เล่นก็มี เบส พิณ แคน กลอง การละเล่นจะออกแนวอะคูสติค

(Acoustic) จากที่แสดงดนตรีและร้องอย่างเดียว หลังๆ ก็เริ่มมีมุขเข้ามา คนดูก็เริ่มติดอกติดใจ มีร้านอาหารสนใจติดต่อเข้ามาให้ไปแสดงที่ร้านเพิ่มขึ้น ก็เริ่มพัฒนาการแสดงมาโดยลำดับ มีการเอาเพลงสตริง เพลงสากลมาประยุกต์เล่น เอาแคนมาเป่าเป็นเพลงฝรั่ง ทำให้แปลก มีคนสนใจมากขึ้น จากการรวมกลุ่ม 3-4 คน ในระยะแรก ก็เพิ่มสมาชิกขึ้นเป็น 8 คน เริ่มแสดงตามร้านอาหารใหญ่ๆ เช่น ร้านไก่อ่างโคราช ถ.วิภาวดีรังสิต, ร้านไม้เก่า ตลาด อ.ต.ก., ร้านไหคำปากเกร็ด นนทบุรี และแสดงประจำอยู่ที่โรงเบียร์เยอรมันคันทรี่เพลส รังสิต ช่วงห้าทุ่มถึงเที่ยงคืน นายสมพงษ์เริ่มหัดเล่นดนตรีมาตั้งแต่ศึกษาอยู่ชั้นประถมปีที่ 5 จึงมีความสนใจเพราะบิดาและมารดาเป็นพระเอกและนางเอกหมอลำแต่อยู่กันคนละคณะ หัดเล่นพินเล่นแคนตั้งแต่เด็ก ทางบ้านมีส่วนปลูกฝังให้ชอบดนตรีมาตั้งแต่เด็กๆ เวลามีนงานเทศกาลรื่นเริงครอบครัวพวกก็จะมารวมตัวกัน ลุงเป่าแคนเก่งมาก ทำให้ซึมซับตั้งแต่เด็ก ครอบครัวชอบร้อง ชอบรำทำให้รักศิลปะรักดนตรี พอเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก็เป็นตัวแทนโรงเรียนไปเล่นวงโปงลางตามงานกาชาดและประกวดตามที่ต่างๆ จนจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจึงได้มาศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ เป็นนักเรียนโควตาพิเศษ และได้เป็นตัวแทนของวิทยาลัยออกแสดงในงานต่างๆ ทั่วประเทศ ซึ่งวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์จะมีชื่อเสียงในเรื่อง โปงลาง ระหว่างที่เรียนก็มีโอกาสตั้งวงโปงลาง กับกลุ่มเพื่อน ซึ่งมีนักแสดงและมีนักดนตรีจำนวน 3-4 คน ทุกคนเป็นนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ จากนั้นได้เข้ามาศึกษาต่อที่กรุงเทพมหานคร ก็เล่นดนตรีตามร้านอาหารเล็กๆ ช่วงแรกไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยดนตรีที่เล่นจะเป็นแนวอะคูสติค

(Acoustic) มีเบส พิน แคน กลอง และมีการเพิ่มสมาชิกรวมเป็น 8 คน ต่อมาจึงได้ตั้งวงเป็น "โปงลางสะออน" ก็แสดงตามร้านอาหารใหญ่ๆ ที่ร้าน ไก่อ่างโคราช ถ.วิภาวดีรังสิต ด้วยความสนุกทำให้แขกที่มาที่ร้านติดใจ จึงพัฒนามาเรื่อยๆ เริ่มมีมีมุขเข้ามา แสดงได้ 2 ปี มีร้านอื่นๆ ติดต่อเข้ามาก็มาเล่นที่ร้านไม้เก่า ตลาดอ.ต.ก., ร้านไหคำ แถวปากเกร็ด จนถึงทุกวันนี้ก็เล่นประจำอยู่ที่โรงเบียร์เยอรมันคันทรี่เพลส รังสิต

ภาพประกอบที่ 6 ไปแสดงกับทางวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์

เมื่อไปกลางสะออนได้ไปออกอากาศในรายการตีสิบ ในช่วงคันดารา ของวิหวัธ สุนทรวิเนตร ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ก็ทำให้เป็นที่รู้จักของประชาชนมากขึ้น และภาพการแต่งกายในตอนนั้นเป็นที่น่าสะอูดตา โดยนายสมพงษ์ จะใส่เสื้อยืดสีขาว สวมโสร่งของชาวพื้นบ้าน ซึ่งโสร่งธรรมดาจะยาวถึงคลุมข้อเท้า แต่นำมาตัดแปลงใหม่ ให้พับลงแล้วทำเป็นจีบๆ ให้เหมือนกระโปรง ใส่ถุงเท้าสีขาวคิงให้สูงเกือบถึงเข่า สวมรองเท้าหนัง ส่วนผู้แสดงหญิงดูคู่กับลาล่าก็แต่งกายแบบพื้นบ้านอีสาน คือ ชุดภูไท เรณูและชุดภูไทสกนกร ทำให้ได้รับรางวัลที่ 1 มาได้ในครั้งนั้น ซึ่งการคิดมุกต่างๆ หรือการออกแบบการแต่งตัวก็เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของผู้แสดงในวงไปกลางสะออน ทางด้านการตั้งชื่อ คู่ดูกับลาล่านั้น นายสมพงษ์ เป็นคนตั้งให้ ซึ่งลาล่ามาจากชื่อที่ทางภาคอีสานใช้เรียกบุตรสาวว่า อีหล่า พอมาอาศัยอยู่กรุงเทพมหานคร ก็เลยเปลี่ยนเป็นลาล่า

การแสดงมุขตลกของแต่ละคนนั้น นายสมพงษ์ เป็นคนตั้งให้ อย่างลาล่า หรือนางสาวขวัญนภา ที่เป็นคนคล่องแคล่วรวดเร็ว ก่อนข้างชน ก็ให้เล่นเป็นฝรั่งพูดไทยไม่ชัด นางสาวขวัญนภาพูดไม่เก่งแต่ อาศัยการเดาในการพูด นายสมพงษ์ จะเป็นคนส่งมุขมาให้แล้วจึงพูดต่อ คำที่ใช้ก็เป็นคำที่เข้าใจง่าย เช่น Hello, What you name?, How are you?, Thank you, Sitdown ฯลฯ ส่วนคู่ดูที่ตอนแรกเป็นนางคิดไห (สแคลชไห) ต่อมาเปลี่ยนเป็นบทสาวพม่า เพราะดวงฤดีเป็นคนเชื้อช้ำ เหมาะกับบทสาวพม่า ยิ่งเมื่อพูดเลียนแบบคนพม่าว่า เป็นคนไทยหรือเปล่าเหมือนกับ โฆษณา ปราบกฏว่าผู้ชมจึงชื่นชอบในความเป็นของคู่ดู ทั้งนี้ด้วยการลองเล่นกันแบบลองผิดลองถูก ก็เลยกลายเป็นบุคลิกที่ติดตัวมาตลอด

หลังจากรายการตีสิบได้แพร่ภาพออกอากาศทางไทยทีวีสีช่อง 3 ก็มีการตอบรับเข้ามาทำให้มีคนรู้จักมากขึ้น มีงานติดต่อให้ไปแสดงมากขึ้น จึงต้องจัดเวลารับงานพอสมควร ในที่สุดทางบริษัทอาร์สยามได้จัดแสดงคอนเสิร์ตใหญ่ครั้งแรกให้วงไปกลางสะออนโดยจัดขึ้นที่ กรุงเทพมหานคร มีชื่อว่า ไปกลางสะออน ไลฟ์ อิน บางกอก บัตรเข้าชมขายหมดตั้งแต่สัปดาห์แรกที่เปิดจำหน่าย แม้ว่าจะเพิ่มการแสดงเป็น 2 รอบแล้วก็ตาม ก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ชม แต่ผู้ที่พลาดชมก็สามารถหาซื้อวีซีดีชมได้ ซึ่งเป็นวีซีดีบันทึกการแสดงสดเช่นกัน

ภาพประกอบที่ 7 ไปแสดงในช่วงคันดารา

การก่อตั้งวงโปงลางสะออนเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาและความสามารถพอสมควร เนื่องจากความสามารถที่จะทำให้ผู้ชมยอมรับได้ เป็นการแสดงที่ต้องให้คนดูมีเสียงหัวเราะ ดูอย่างมีความสุข โดยที่พวกวงโปงลางสะออนเริ่มทำงานหนักขึ้นในการ คิดหาขมุขที่เล่นแล้วมีความตลกขบขัน คิด การละเล่นที่ไม่ซ้ำแบบใคร มีการฝึกฝนกันเป็นประจำ ทั้งยังต้องคอยรักษาภาพจน์ของวัฒนธรรม พื้นบ้านไม่ให้เกิดความเสื่อมเสียและเกินขอบเขตของจารีตประเพณีอันดีงาม และตอนนี้สมาชิกใน วงของโปงลางสะออนเพิ่มขึ้น หัวหน้าวงอย่าง นายสมพงษ์ จึงทำงานหนักขึ้น เพราะต้องรับผิดชอบ กับชีวิตของคนมากขึ้น ซึ่งการมาอยู่รวมกันที่มาจากที่ต่างกัน นิสัยและมารยาทก็เป็นสิ่งสำคัญที่ต้อง ปรับเข้าหากัน นายสมพงษ์ จึงต้องมีภาระมากขึ้น ซึ่งคนในวงส่วนใหญ่จะเป็นวัยรุ่นทั้งนั้น การ ทำงานก็ย่อมมีอุปสรรคเกิดขึ้นอย่างแน่นอน บางทีเขาก็รู้สึกท้อใจ ก็จะมีน้องๆ คอยเป็นกำลังใจให้ ซึ่งพวกเขาจะใช้ชีวิตอยู่รวมกันเหมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน (สมพงษ์ คุณาประถม. 2550 : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบที่ 8 แสดงในช่วงคืนคาราครั้งที่ 2

บทบาทหน้าที่และประวัติของสมาชิกในวงโปงลางสะออน

1. สมพงษ์ คุณาประถม อี๊ด (หัวหน้าวง) ภูมิลำเนาเดิม บ้านคำสร้างเที่ยง
 อ. คำม่วง จ. กาฬสินธุ์ จบอนุปริญญาจากวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์แล้วมาศึกษาต่อปริญญาตรีที่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กลอง 6 เป็นผู้นำที่ดี มุ่งมั่นกับงานที่ทำ ตั้งแต่ก่อตั้งวงโปงลาง สะออนสิ่งที่หวังสูงสุดในคือ อยากทัวร์ให้ชาวต่างชาติได้เห็นโปงลางสะออน ให้เขายิ้ม หัวเราะกับ คนไทย ให้เขารักในความเป็นไทย ให้เขาเห็นแคน เห็นพิณเห็นโปงลางแล้วรู้ว่านี่คือเอกลักษณ์ของ ประเทศไทย นี่คือการแสดงพื้นบ้านอีสาน (สมพงษ์ คุณาประถม : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบที่ 9 สมพงษ์ คุณาประถม

ขวัญภา เรื่องศรี อู๋ หรือ ลาล่า (นักแสดง/แดนเซอร์/เอนเตอร์เทนหน้าเวที) ภูมิลำเนาเดิม บ้านแท่น จ. ชัยภูมิ ศิษย์เก่าจากวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ จบปริญญาตรีที่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มุ่งมั่น มุมานะ มีความฝันอยากจะเป็นครู มีความภูมิใจในวงโปงลางสะออน อยากพูดได้หลายๆ ภาษา จะได้แสดงให้คนต่างชาติเข้าใจได้ง่ายๆ และอยากเผยแพร่วัฒนธรรมไทยให้คนต่างชาติได้รู้จักไปทั่วโลก (ขวัญภา เรื่องศรี : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบที่ 10 ขวัญภา เรื่องศรี

ดวงฤดี บุญบำรุง ดวง หรือ ดุจ (นางรำ/แดนเซอร์/เอนเตอร์เทนหน้าเวที) นางรำที่มีภูมิลำเนาจาก บ้านธาตุ ต.หนองเขียด อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น ศิษย์เก่าจากวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ เข้ามาเรียนต่อและจบปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล คลอง 6 มี

ความเป็นผู้ใหญ่และรับผิดชอบงาน เกิดมาเพื่อการแสดงและเพื่อน ดีใจที่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกวง
โปงลางสะออน อนาคตอยากไปทำการแสดงที่ต่างประเทศ ให้ชาวต่างชาติได้รู้จักการแสดงพื้นบ้าน
อีสาน (ดวงฤดี บุญบำรุง : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบที่ 11 ดวงฤดี บุญบำรุง

นุจรินทร์ พลแสน นุจ (อดีตนางไห ปัจจุบันผู้จัดการวง) ภูมิลำเนาเดิม อ.
ภูเวียง จ. ขอนแก่น ศิษย์เก่าจากวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ จบระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคล คลอง 6 เข้มงวดกับงาน ตรงไปตรงมา รู้สึกดีใจมากอยากให้โปงลางสะอ
อนสืบสานวัฒนธรรมตลอดไป ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่ช่วงดนตรีพื้นบ้านแบบดั้งเดิม (นุจรินทร์ พลแสน :
สัมภาษณ์)

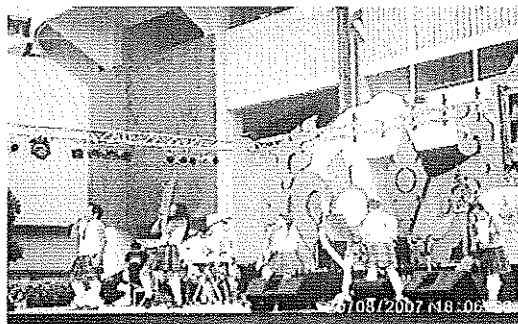
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพประกอบที่ 12 นุจรินทร์ พลแสน

อนุชิต กุลศรี เค (หมอแคน) หมอแคน ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ จ.กาฬสินธุ์ และ
เป็นศิษย์เก่าจากวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ อีกทั้งยังมีส่วนร่วมในการก่อตั้งวงโปงลางสะออน เป็น

คนรักเพื่อนและมีความรับผิดชอบสูง เป็น คนอ่อนไหว มีความฝันอยากมีอัลบั้มเป็นของตัวเองสักชุด และอยากอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอีสานเหล่านี้เอาไว้ให้เยาวชนรุ่นหลัง ได้สืบทอดกันต่อไป (อนุชิต กุลศรี : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบที่ 13 อนุชิต กุลศรี

มารุต มากเจริญ รุต (หม้อพิณ) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีภูมิลำเนาอยู่ที่กรุงเทพมหานคร มีความชื่นชอบในเสียงพิณเสียงแคนจนกระทั่งสมัครเป็นลูกศิษย์นายสมพงษ์ และเป็นผู้มีส่วนร่วมในการก่อตั้งวงโปงลางสะออนเช่นเดียวกัน เป็นนักดนตรีที่มีอุปกรณ์ประกอบการแสดงหลายชิ้น ชอบเสียงเพลง มีความใฝ่ฝันอยากมีอัลบั้มเป็นของตัวเอง และอยากให้โปงลางสะออนเป็นที่รู้จักตลอดไป (มารุต มากเจริญ : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบที่ 14 มารุต มากเจริญ

สิทธิกร ตรงประสิทธิ์ ดාර (มือเบส) มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ บ้านหนองด้าน ต.ด่านช้าง อ.นาแก จ.หนองบัวลำภู เป็นศิษย์เก่าจากวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ เป็นคนมีมารยาทอยากให้โปงลางสะออนมีผลงานไปเรื่อยๆ เป็นที่ยอมรับและชื่นชอบตลอดไป และอยากสร้างสรรค์ผลงานให้มีคุณภาพเพื่อเป็นแนวทางในการแสดงวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน (สิทธิกร ตรงประสิทธิ์ : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบที่ 15 สิทธิกร ตรงประสิทธิ์

ประยูร ปรีพุด ยूर (พิณ) ภูมิลำเนาเดิม อ.สหัสขันธ์ จ.กาฬสินธุ์ ในอดีตครอบครัวเป็นนักแสดงหมอลำ เป็นศิษย์เก่าที่วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ มีความเกรงใจ บุคคลรอบข้าง ให้ความสนใจและรักเสียงดนตรีพื้นบ้าน อยากให้วงโปงลางสะออนสืบทอด ไปถึงเยาวชนรุ่นหลัง อยากให้ทุกคนรู้จักโปงลางสะออน อยากให้เยาวชนชื่นชอบในเสียงดนตรีและศิลปวัฒนธรรมอีสานตลอดไป (ประยูร ปรีพุด : สัมภาษณ์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพประกอบที่ 16 ประยูร ปรีพุด

อนุรักษ์ เจริญไชย ชา (เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ) ภูมิลำเนาเดิม บ้านสร้างคู่ ต.ม่วง อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร จบการศึกษาจากวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ อยากเป็นคารา อยากให้โปงลางสะออนเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป (อนุรักษ์ เจริญไชย : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบที่ 17 อนุรักษ์ เจริญไชย

ภูเบศร อินทร์กลางเดช ดี (กลองชุด) ภูมิลำเนาเดิม บ้านหัวนา ต.จระเข้ อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น ศิษย์เก่าวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ มีความสนใจในวงดนตรีพื้นบ้าน จึงมีความตั้งใจในการฝึกฝนดนตรีพื้นบ้านอีสาน อยากให้ประชาชนชื่นชอบและรักโปงลางสะออนตลอดไป (ภูเบศร อินทร์กลางเดช : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบที่ 18 ภูเบศร อินทร์กลางเดช

ครองภัทร์ สร้างแก้ว โอ้ (นางไห) เกิดที่ จ.อุดรธานี แต่เติบโตที่ จ.กาฬสินธุ์ มีความภูมิใจในสถานศึกษาที่ได้ศึกษามาเป็นศิษย์เก่าของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ มีความชื่นชอบ

และรักในศิลปะการแสดง การแต่งกาย การได้แสดงความสามารถด้านการฟ้อนรำทำให้ชีวิตมีความสุข (ครองภัทร์ สร้างแก้ว : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบที่ 19 ครองภัทร์ สร้างแก้ว

หทัยกาญจน์ หาญมนตรี อ้อย (นางไห / ร้องเพลง) ภูมิดำเนาเดิม จ.สกลนคร ศึกษาต่อจากวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล คลอง 6 มีความรักและภาคภูมิใจในความเป็นคนอีสาน อยากให้ไปลงละแวกบ้านเป็นที่ยอมรับและเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป มีความสนุกสนานเป็นที่ประทับใจอยู่ชาวไทยทุกคน (หทัยกาญจน์ หาญมนตรี : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบที่ 20 หทัยกาญจน์ หาญมนตรี

ชลธิชา เนตรผง อ้อย (นางรำ/แดนเซอร์) ภูมิดำเนาเดิม อ.วังสะพุง จ.เลย จบการศึกษาระดับสูงจากวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ และศึกษาต่อระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รักการศึกษ เพราะงานด้านการแสดงมีความเหมาะสมกับตัวเองและเป็นงานที่ชอบที่สุด อยากเผยแพร่วัฒนธรรมพื้นบ้านอีสานของไทยให้เป็นที่รู้จักไปทั่วโลก(ชลธิชา เนตรผง : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบที่ 21 ชลธิชา เนตรผง

• ภาวิณี พุทซาคำ แจ็ค (นางรำ/แดนเซอร์) ภูมิลำเนาเดิม อ.เอราวัณ จ.เลย ศิษย์เก่าจากวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลคลอง 6 อยากให้ประชาชนชื่นชอบและสนุกสนานร่วมกับวงโปงลางสะออน เพื่อโปงลางจากถิ่นอีสานจะได้คงอยู่ตลอดไป (ภาวิณี พุทซาคำ : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบที่ 22 ภาวิณี พุทซาคำ

จิตติมา เชื้อใหญ่ หมอก (นางรำ/แดนเซอร์) ภูมิลำเนาเดิม อ.นาแก จ.นครพนม จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นคนเรียบร้อย อยากเห็นวงโปงลางได้ไปแสดงที่ต่างประเทศ (จิตติมา เชื้อใหญ่ : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบที่ 23 จูติมา เชื้อใหญ่

อรทิพย์ พนมรัตน์ นิว (นางรำ/แดนเซอร์) ภูมิลำเนาเดิมเป็นคนกรุงเทพมหานคร แต่มาเรียนฟ้อนรำที่วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ แล้วมาศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กลอง 6 อยากให้วงโปงลางสะออนดำเนินต่อไป เพื่อสร้างสรรค์ผลงาน และอนุรักษ์ดนตรีพื้นบ้านต่อไป” (อรทิพย์ พนมรัตน์ : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบที่ 24 อรทิพย์ พนมรัตน์

เดือนเต็ม สมสะกด แมว (ฝ่ายเสื้อผ้า/เอนเตอร์เทนหน้าเวที) ภูมิลำเนาเดิม จ. ศรีสะเกษ ศิษย์เก่าจากวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กลอง 6 อยากให้โปงลางสะออนสร้างชื่อเสียงในด้านการแสดงศิลปพื้นบ้าน แบบประยุกต์ให้เป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไป (เดือนเต็ม สมสะกด : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบที่ 25 เดือนเต็ม สมสะกด

รามศ ศรีสำอาง นัท (ฝ่ายเสื้อผ้า/เอนเตอร์เทนหน้าเวที) ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว ภูมิลำเนาเดิม อ.เมือง จ.ขอนแก่น ศิษย์เก่าจากวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ เป็นผู้ชื่นชอบและรักในวัฒนธรรมแบบไทยมีความสนใจในด้านการออกแบบเสื้อผ้า และต้องการแสดงให้ประชาชนทั่วไป ได้เห็นคุณค่าของผ้าพื้นเมืองสามารถนำมาประยุกต์ ใช้ตาม โอกาสและความเหมาะสม (รามศ ศรีสำอาง : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบที่ 26 รามศ ศรีสำอาง

รูปแบบการแสดงช่วงเริ่มแรกพ.ศ. 2546 ถึง พ.ศ. 2549

การแสดงในช่วงพ.ศ. 2546 เป็นช่วงการก่อตั้งโดยการนำ ของนายสมพงษ์ คุณาประดม (อืด) ใช้ชื่อว่า เดอะ สะออนเด จะแสดงในรูปแบบของวงดนตรีพื้นบ้านมีเฉพาะการบรรเลงเพลงลาย

พื้นบ้านอีสาน เช่น ลายลมพัดพร้าว ภูไท ลำเพลิน เป็นต้น มีนักดนตรีเพียง 3 - 4 คน แสดงในร้านอาหารขนาดเล็กเนื่องจากรู้จักกับเจ้าของร้าน ใช้เวลาในการแสดงประมาณ 1 ชั่วโมง ต่อมาจึงมีการปรับเปลี่ยนวิธีการแสดงและพัฒนาให้ทันสมัยมากขึ้นตามลำดับ

ภาพประกอบที่ 27 รายการตีสิบ

การแสดงในช่วงพ.ศ. 2548 ช่วงนี้เป็นช่วงแห่งการปรับเปลี่ยนวิธีการแสดงโดยเริ่มจากการเพิ่มจำนวนนักดนตรี และจัดให้มีการแสดง การฟ้อนประกอบการบรรเลงเพลง สลับกับการร้องเพลง โดยช่วงหลังมีการเพิ่มการแสดงมุขตลกเพื่อให้เกิดความน่าสนใจมากขึ้น และมีการเปลี่ยนสถานที่ทำการแสดงจากร้านเดิมมาร้านอาหารที่มีขนาดกลาง มีจำนวนผู้ชมเพิ่มมากขึ้น จากนั้นทางร้านประสบปัญหาจึงทำให้วง เดอะ สะออนเด ต้องแยกย้ายกันไป

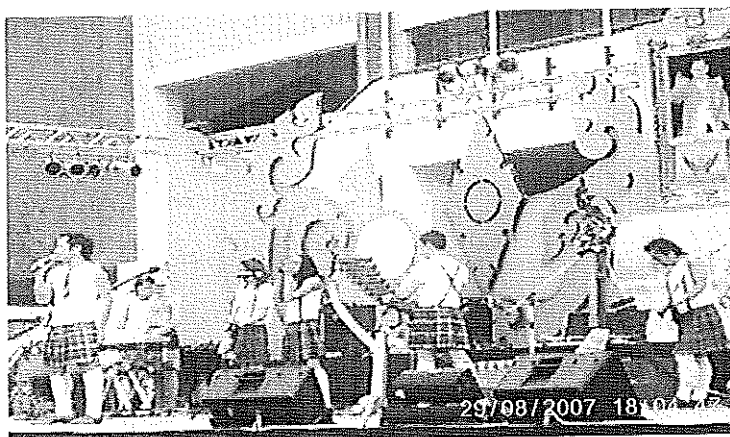
การแสดงในช่วงพ.ศ. 2549 เป็นช่วงที่วงเดอะ สะออนเด กลับมารวมตัวกันอีกครั้งพร้อมทั้งเพิ่มจำนวนนักดนตรีและผู้แสดงจนกลายเป็นวงดนตรีขนาดใหญ่ขึ้นและได้มาทำการแสดงที่โรงแรมียร์เยอรมัน รังสิต โดยมีพัฒนาการทางด้านรูปแบบการแสดงที่ทันสมัยขึ้น เช่น การเพิ่มเครื่องดนตรีที่เป็นสากล ได้แก่ กลองชุด และ เครื่องประกอบ จังหวะ เพิ่มการแสดงแดนเซอร์ (Dancer) ประกอบการร้องเพลง เพิ่มนักแสดงมุขตลก เพื่อเอนเตอร์เทน หน้าเวที จากนั้นได้มีการเปลี่ยนชื่อวงเป็น โปงกลางสะออน และเข้าร่วมการแข่งขันในรายการตีสิบ ทางไทยทีวีสี ช่อง 3 ได้รับรางวัลชนะเลิศ ทางบริษัทอาร์สยามจึงได้ติดต่อให้เข้าร่วมงานด้วยในที่สุด

ภาพประกอบที่ 28 แสดงที่สนามศุภชลาศัย

รูปแบบการแสดงช่วงปัจจุบัน

ปัจจุบันวงโปงลางสะออน ร่วมงานกับบริษัทอาร์ทสยามมีผลงานการแสดงคอนเสิร์ตจำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ โปงลางสะออน ไลฟ์ อิน บางกอก (Life In Bangkok) และ เดอะ โชว์มัส โก สะออน (The Show must go สะออน) นอกจากนี้มีอัลบั้มวางแผงจำนวน 2 ชุด รูปแบบการแสดงจึงเปลี่ยนไป เป็นรูปแบบการแสดงคอนเสิร์ตผสมผสานกับวงดนตรีพื้นบ้านซึ่งมีความเป็นสมัยปัจจุบัน อีกทั้งยังมีการเดินประกอบกรร้องเพลง ทำให้มีลักษณะคล้ายวงดนตรีลูกทุ่ง

ภาพประกอบที่ 29 แสดงที่สนามศุภชลาศัย

ภาพประกอบที่ 30 แสดงเปิดวง

2. ด้านการแสดง

ศิลปะการแสดงพื้นบ้านภาคอีสาน เป็นการแสดงถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชาวบ้านที่มีมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ และสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบันซึ่งการแสดงพื้นบ้านเป็นศิลปะวัฒนธรรมสาขาหนึ่ง ที่แสดงถึงความเป็นชาติที่เจริญรุ่งเรืองของไทยเรา ความงดงามของท่าร่ายรำตามจังหวะและทำนองเพลง ตลอดจนการแสดงสื่อความหมายด้วยบทเจรจา ท่าทาง และคำร้องเป็นลำนำ ช่วยให้ผู้ชมได้ชื่นบานสนุกสนาน และเกิดอารมณ์คล้อยตามไปกับการแสดง การแสดงพื้นบ้านจึงเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาติ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ปู่ ย่า ตา ยาย ได้ถ่ายทอดไว้ให้สมควรที่เยาวชนทั้งหลายควรสนใจรับสืบทอดและรักษา ความรับรู้ของคนทั่วไปต่อภาคอีสานตั้งแต่อดีตสืบมามักจะเป็นลักษณะทำนองว่าเป็นดินแดนที่แห้งแล้งและยากจน ความเจริญของอารยธรรมเมืองยังไม่อาจตีบคลานเข้าไปถึง และมีความรู้สึกที่แตกต่างแบ่งแยกทางเชื้อชาติประเพณี วัฒนธรรมผสมผสานอยู่ในที่ ซึ่งในส่วนของคนอีสานเองนั้นตั้งแต่อดีตมาต่างรู้สึกว่าตนมีความแตกต่างจากคน “ไทย” เช่นเดียวกัน ทั้งนี้หากมองในมิติประวัติศาสตร์จะสามารถมองเห็นภาพสะท้อนของโลกทัศน์ ดังนั้นความเป็นพรรคพวกนิยม คนอีสานในอดีต โดยเฉพาะคนในแถบชนบทนั้นจึงค่อนข้างให้ความสนใจและตระหนัก ซาบซึ้งความเป็นตนเองอยู่สูง ซึ่งในบรรดาสื่อที่จะรวมคนอีสานให้เป็นกลุ่มก้อนได้นั้นนอกจากภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีแล้ว ดนตรีและศิลปะการแสดงต่างๆ ยังเป็นสื่อกลางสำคัญในการเชื่อมร้อยเรียงคนอีสานให้เป็นหนึ่งเดียว เกิดความรักและสำนึกในพวกพ้องถิ่นกำเนิดอย่างมากอีกด้วย

การประดิษฐ์ท่ารำใช้หลักเดียวกันกับวิทยาลัยนาฏศิลป์คือการประดิษฐ์ท่ารำตามวิถีชีวิตการทำมาหากินของชาวบ้าน วัฒนธรรมในหมู่บ้านหรือท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่โดยมีขั้นตอนต่างๆ เรียงตามลำดับความสำคัญของการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรมความเป็นอยู่นั้น

การประดิษฐ์ทำร่าเป็นหัวใจที่สำคัญในการสร้างผลงานทางด้านนาฏศิลป์ให้มีปรากฏเหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะสภาวะแวดล้อมตามสภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ประการหนึ่งมนุษย์ย่อมต้องการแสวงหาสิ่งแปลกใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา อิทธิพลทางด้านการศึกษาของตะวันตกเข้ามาเผยแพร่อีกประการหนึ่ง สิ่งเหล่านี้เป็นต้นเหตุให้ศิลปะการแสดงของไทยต้องปรับปรุงหรือสร้างผลผลิตทางด้านนาฏศิลป์ไทยให้มีความเหมาะสมตามยุคตามสมัยเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของคนยุคใหม่ ฉะนั้นผู้ที่สร้างผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทยควรจะนำหลักและแนวความคิดประดิษฐ์ทำร่าของบรมครูทางด้านนาฏศิลป์ไว้เป็นแนวทางในการสร้างผลงานใหม่ๆ ทางด้านนาฏศิลป์ไทยที่มีมาตั้งแต่ดั้งเดิม (พจนานัลย์ สมรรถบุตร. 2538 : 43)

การประดิษฐ์ทำร่าผู้ประดิษฐ์ทำร่าต้องมีความรู้ความสามารถแยกได้ว่าทำร่าส่วนไหนเป็นลีลาส่วนไหนเป็นท่าเชื่อมจะต้องคำนึงถึงพื้นฐานความสามารถของผู้เรียนว่าจะสามารถรับลีลาท่าเชื่อมได้มากน้อยเพียงใด เพราะลีลาท่าเชื่อมที่สวयงามมักจะต้องอาศัยการยกย่อง ถ้าผู้เรียนไม่สามารถที่จะเริ่มได้ก็ให้ประดิษฐ์ท่าเชื่อมไปอย่างเรียบง่าย โดยการตัดลีลาออกให้หมด วิธีนี้ความสวयงามมักจะลดน้อยลง (สุวรรณิ ชลาณุเคราะห์. 2538 : 50)

ตามรูปแบบการศึกษาทำร่าที่เป็นของดั้งเดิมในท้องถิ่น คือ แม่ท่าหรือท่าหลักของพื้นเมืองที่มีแม่ท่า แล้วนำมาประดิษฐ์ลีลาเชื่อมทำให้เกิดความสวयงามแล้วจึงสามารถนำมาทำการแสดงได้ (นิตยา จามรมาน. 2538 : 52-54)

ในการประดิษฐ์ทำร่าพื้นเมืองต้องศึกษาทำร่าที่เป็นแม่ท่าหลักของท้องถิ่นแล้วนำมาประดิษฐ์ลีลาเชื่อมทำร่าให้ครอบคลุมความหมายของเนื้อหาในระบำนั้นๆ ได้คัดเลือกแม่ท่าหลักมาใช้ให้เหมาะสมไม่จำเป็นต้องนำมาใช้เริ่มต้นในท่าที่ 1 ของแม่ท่าเสมอไปอาจจะหยิบแม่ท่าหลักในท่าที่ 8 มาใช้เป็นท่าเริ่มต้นในผลงานการประดิษฐ์ทำร่าของเราก็ได้การแสดงนาฏศิลป์ไทยสมัยโบราณ ไม่นิยมการแปรแถวให้หลากหลายเหมือนในปัจจุบันนี้มักจะนิยมแถวตรงเรียงเดี่ยวหน้ากระดานหรือแถวตอนคู่หรือลักษณะวงกลมแล้วประดิษฐ์ทำร่าให้เหมือนใหม่ ต่อมาการแสดงนาฏศิลป์ไทยของไทยมากขึ้น เล่น ในท่าร่าเดี่ยวเหมือนกันหมดแต่การแปรแถวต่างกัน โดยแบ่งผู้แสดงเป็นแถวหรือเฉียงส่วนหนึ่งเป็นคู่อยู่อีกหนึ่งทางหนึ่งหรือในช่วงเวลานั้นผู้แสดงตั้งท่าร่าต่างกัน แต่อยู่ในจังหวะท่วงทำนองเดียวกับผู้ประดิษฐ์ทำร่าจะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์กลมกลืนเป็นหลัก เมื่อเปลี่ยนการแปรแถวต้องให้ลีลาการเคลื่อนไหวเป็นไปด้วยความนุ่มนวลไม่วังตัดหน้ากันและไม่วังซับซ้อนจนน่าเวียนศีรษะหรือจะใช้ตั้งท่าร่าแล้วร่าเดินตามจังหวะเปลี่ยนแปรแถวใหม่ก็ควรจะทำให้ผลดีของการแปรแถว ทำให้เปลี่ยนอารมณ์ความรู้สึกของผู้ดูไม่จำเจซ้ำซากจนน่าเบื่อแล้วเปิดโอกาสให้ผู้แสดงได้สลับเปลี่ยนผลัดขึ้นมาอยู่หน้าเวทีได้ทั่วทุกคน (เฉลย สุชะวณิช ศิลปินแห่งชาติ สาขา ศิลปะการแสดง และผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย. 2538 : 44-46)

วงโดยใช้ความรู้ความสามารถที่ได้ศึกษามา ประดิษฐ์ชุดการแสดงพื้นบ้านประยุกต์ที่มีทำรา สนุกสนาน รวดเร็ว ประกอบจังหวะเร้าใจ รวมไปถึงการประดิษฐ์ทำदनประกอบเพลงเพื่อให้เกิด ความเหมาะสมกับรูปแบบของการแสดง การแปรแถวอีกด้วย

ภาพประกอบที่ 31 บ้านทีกเทพรายการตีสิบ

ชุดการแสดงของวง โปงกลางสะออนแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้
 การแสดงที่เป็นพื้นฐานประกอบวง โปงกลางสะออน
 การแสดงประกอบการร้องเพลง

1. การแสดงที่เป็นพื้นฐานประกอบวง โปงกลางสะออน เป็นการแสดงพื้นบ้านอีสาน โดยใช้ ทำราตามแบบที่ได้ศึกษาและได้รับการถ่ายทอดมาในช่วงที่กำลังศึกษาอยู่ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ กภาพสินธุ์ ยึดรูปแบบการฟ้อนตามแนวการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ดังนี้

1.1 การฟ้อนบายศรี เป็นการฟ้อนที่ใช้ประกอบพิธีบายศรีสู่ขวัญ ซึ่งเป็นประเพณี ของชาวอีสานที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล แก่ชีวิตในโอกาสต่างๆ หรือเพื่อต้อนรับแขกผู้ ที่มาเยือน การแสดงชุดนี้จะใช้ผู้แสดงทั้งหมดเป็นหญิงล้วน โดยจะฟ้อนประกอบกับคำร้องเป็นภาษา อีสานซึ่งประพันธ์ขึ้นเพื่อการฟ้อนบายศรีโดยเฉพาะ และวงดนตรีอีสานประกอบการบรรเลง

1.2 ฟ้อนภูไท 3 เผ่า เป็นการฟ้อนของชาวไทยกลุ่มหนึ่งซึ่งเรียกตนเองว่า ผู้ไท ซึ่ง อาศัยอยู่แถบภาพสินธุ์ สกลนคร นครพนม ซึ่งจะมีลีลาการฟ้อนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวผู้ไท โดยจะเป็นการรวมการฟ้อนของลีลาอันมีความโดดเด่นของภูไท 3 เผ่าด้วยกันคือ ภูไทภาพสินธุ์ ภู ไทสกลนคร และภูไทนครพนม จุดประสงค์เริ่มต้นของการแสดงชุดนี้ เพื่อบูชาพระธาตุเชิงชุม ที่ จังหวัดสกลนคร โดยเครื่องดนตรีบรรเลงประกอบการแสดงชุดนี้คือ ดนตรีพื้นบ้านอีสานโดยเน้น ดนตรี ภูไทเป็นหลัก เช่น กลองเต็ง ผางฮาด หมากกับแก๊บ ฉาบ เป็นต้น ส่วนผู้แสดงจะใช้หญิง ล้วนในการแสดง

1.3 การฟ้อนตั้งห้วย เป็นการฟ้อนประกอบทำนองลำตั้งห้วย ซึ่งใช้ลำเพื่อ บวงสรวง ของชาวบ้านแถบอีสานเหนือ ทำนองมีความไพเราะเร้าใจ ถิ่นการฟ้อนอ่อนช้อยงดงาม ปัจจุบันนิยมนำมาลำเพื่อเป็นการอวยพร และอำลาจาก ผู้แสดงนั้นจะใช้ทั้งหมดเป็นหญิงล้วน

1.4 ลำเพลิน เป็นการร่ายรำประกอบดนตรีพื้นเมืองอีสาน มีจังหวะที่รวดเร็ว สนุกสนานในสมัยโบราณใช้สำหรับเปิดฉากหมอลำเพลิน หรือเบิกโรงก่อนจะเดินเรื่อง ตาม วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ซึ่งส่วนใหญ่จะนิยมแสดงเรื่อง “สินไซ” หรือ “สังข์ศิลป์ชัย”

1.5 ฟ้อนภูไทสามเฒ่า ฟ้อนภูไทเป็นการฟ้อนของชาวภูไท ที่มีเชื้อสายสืบต่อกันมา ช้านาน อาศัยอยู่ในดินแดนทางภาคอีสานของประเทศไทยซึ่งแบ่งเป็นสามเฒ่าแต่ละเฒ่าจะมีเอกลักษณ์ การฟ้อนและการแต่งกายแตกต่างกันออกไป

1.6 ฟ้อนไทภูเขา หมายถึง ชาวไทยกลุ่มหนึ่ง ซึ่งอาศัยอยู่ตามแถบเทือกเขาภูพาน ใน เขตจังหวัดกาฬสินธุ์ ทำไร่จะแสดงให้เห็นถึงชาวไทภูเขา เพื่อไปเก็บพืชผักที่มีอยู่บนภูเขาเพื่อนำมา ประกอบอาหาร อันได้แก่ หน่อไม้ ไบย่านาง เห็ด หวาย ผักหวาน และเมื่อเก็บเสร็จ ก็จะกราบคาราวะขอขมาผีภู (เจ้าที่เจ้าทางบนภูเขา) ฟ้อนไทภูเขา เป็นศิลปะพื้นเมืองที่ใช้ดนตรีพื้นเมืองอีสาน

2. การแสดงประกอบการร้องเพลง เป็นการแสดงที่ประดิษฐ์ทำเดินและรูปแบบการแสดงขึ้น ใหม่จากความคิดสร้างสรรค์ผสมผสานกับการประยุกต์ ให้เหมาะสมและเข้ากับรูปแบบการแสดง ทั้งนี้เพลงที่ใช้ประกอบการเดินมาจากเพลงที่ทางบริษัทอาร์สยามแต่งให้เพื่อใช้ในการออกอัลบั้ม ส่วนตัวของวงโปงลางสะออน

3. ด้านรูปแบบการแสดง

รูปแบบการแสดงของวง โปงลางสะออนจัดรูปแบบการแสดงแบบการแสดง คอนเสิร์ตของศิลปินนักร้องลูกทุ่งทั่วไป มีการแสดงรำพื้นบ้านผสมผสานการแสดงมุขตลก การร้อง เพลงประกอบการเดิน และการบรรเลงดนตรี โดยรูปแบบการแสดงนั้นสมาชิกในวงโปงลางสะออน มีหน้าที่คิดรูปแบบเอง ซึ่งทางบริษัทอาร์สยามกับทีมงานเป็นฝ่ายจัดเตรียมเวที แสง สี เสียงและ อุปกรณ์

ภาพประกอบที่ 32 แสดงผลงานชุดแรก โปงลางสะออน โลโก้ อิน บางกอก

4. ด้านเครื่องแต่งกาย

การแต่งกายใช้หลักการแต่งกายแบบพื้นบ้านอีสานตามแบบวัฒนธรรม การดำเนินชีวิตประกอบการปรับปรุงและผสมผสานให้เข้ากับยุคปัจจุบันเพื่อให้เหมาะสมกับการแสดงบนเวที มีการประดับเครื่องประดับและดอกไม้เพื่อให้ออกแบบการแต่งกาย การออกแบบเครื่องแต่งกาย สมาชิกภายใน วงโปงลางสะออนจะมีส่วนร่วมในการออกแบบเครื่องแต่งกายร่วมกัน ซึ่งในที่นี้ เครื่องแต่งกายที่ประดิษฐ์ขึ้นผู้ออกแบบได้คิดขึ้นจากความคิดสร้างสรรค์โดยใช้หลักของความน่าจะเป็นเพื่อให้ชุดที่สวมใส่ในการแสดงเป็นที่เรียก ความสนใจจากผู้ชม และเพื่อให้เกิดความสวยงาม ส่วนเครื่องแต่งกายบางชุดที่ดูแล้ว ไม่เหมาะสมที่จะสวมใส่เพราะไม่สุภาพก็จะใส่เพียงครั้งเดียวแล้ว จึงนำไปตัดแปลงใหม่เพื่อให้เข้ากับเครื่องแต่งกายชุดอื่นๆ โดยการออกแบบเครื่องแต่งกายของวงโปงลางสะออนจะใช้หลัก ดังต่อไปนี้

1. ประดิษฐ์และตกแต่งเครื่องแต่งกาย โดยใช้ผ้าพื้นเมืองผสมผสานกับผ้าสีพื้นทั่วไป
2. ประดิษฐ์เครื่องแต่งกายตามแบบชุดพื้นเมืองอีสานประกอบความคิดสร้างสรรค์
3. ใช้เครื่องประดับเงิน และทอง ที่เหมาะสมกับเครื่องแต่งกายและชุดการแสดง
4. ใช้ดอกไม้ประดับศีรษะเพื่อเพิ่มความอ่อนหวานและสดชื่นให้กับเครื่องแต่งกาย
5. ใช้งบประมาณอย่างประหยัดและคุ้มค่า

ปัจจุบัน โปงลางสะออนได้ประดิษฐ์เครื่องแต่งกายประกอบการแสดงที่เป็นแบบพื้นบ้านอีสานไว้ประมาณ 20 กว่าชุดในการสวมใส่จะสลับเปลี่ยนกันไปเรื่อยๆ เพื่อให้เสื้อผ้าซ้ำแบบเดิมๆ ส่วนเครื่องแต่งกายของนักดนตรีมีเพียงชุดเดียว ประกอบไปด้วย เสื้อยืดสีขาว กระโปรงจีบรอบลายตารางหมากรุกพร้อมสายเอี๊ยม ถุงเท้าสีขาว รองเท้าหนัง สาเหตุของการแต่งกายและการออกแบบเสื้อผ้าเช่นนี้ มาจากความคิดของหัวหน้าวง กล่าวว่าต้องการความแปลกและไม่ซ้ำใครในช่วงแรกจะใช้ผ้าโสร่งมาพับครึ่งแล้วนุ่งเป็นจีบคล้ายกระโปรงแบบเดียวกันกับพวกตลกของชาวพื้นบ้านอีสาน ต่อมาจึงมีพัฒนาการในการสวมใส่เพื่อความสะดวกและประหยัดเวลาในการแต่งตัวจึงตัดสำเร็จ ส่วนเครื่องแต่งกายของนางรำในช่วงแรกจะนำผ้าพื้นเมืองอีสานมานุ่งเป็นผ้าถุงและผ้าสไบสวมเสื้อแขนกระบอกหรือเสื้อใบนางแต่ในปัจจุบันเพื่อความความสะดวกสบายในการแต่งกายและประหยัดเวลา จึงเปลี่ยนมาเป็นการตัดผ้าถุงสำเร็จเสื้อใบนางแบบสำเร็จและมีผ้าสไบในตัวซึ่งบางชุดผ้าพื้นเมืองมีราคาสูงจึงนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกับผ้าฝ้ายสีล้วนธรรมดาและประดับตกแต่งด้วยการปักเลื่อมเพื่อให้เกิดความแวววาวขณะแสดงอยู่บนเวที มีการสวมเครื่องประดับและดอกไม้สีสันต่างๆ เพื่อให้เหมาะกับเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายอีกด้วย

ภาพประกอบที่ 36 การแต่งกายแบบเดิม

ตารางเปรียบเทียบความแตกต่างของวงโปงลางแบบดั้งเดิมและวงโปงลางสะออน

เปรียบเทียบความแตกต่าง	วงโปงลางแบบดั้งเดิม	วงโปงลางสะออน	หมายเหตุ
ด้านดนตรี			
1. เครื่องดนตรีที่ใช้	1.1 แคน 1.2 โห่หวด 1.3 โปงลาง 1.4 พิณ 1.5 กลองอีสาน 1.6 เบส 1.7 ไหซอง 1.8 ซออีสาน 1.9 กลองตุ้ม 1.10 ฉิ่ง ฉาบ กับแก๊บ	1.1 แคน 1.2 โห่หวด 1.3 โปงลาง 1.4 พิณ 1.5 กลองชุด 1.6 เบส 1.7 ไหซอง 1.8 เครื่องประกอบ จังหวะ	
2. ลายที่ใช้บรรเลง	2.1 เป็ดวง 2.2 เซ็ง 2.3 ภูไท 2.4 มโหรี 2.5 มวยโบราณ 2.6 ลำเพลิน 2.7 เต๋ย	2.1 เป็ดวง 2.2 เซ็ง 2.3 ภูไท 2.4 มโหรี 2.5 มวยโบราณ 2.6 ลำเพลิน 2.7 เต๋ย 2.8 เพลงที่ใช้ร้อง	

	<p>หงส์ทองคะนองกรุง เพลง สัมตำ ต่อจากนั้นแนะนำ เครื่องตี โดยเริ่มจากเครื่อง เอกของวงคือ โปงกลาง เป็น การโชว์เพลงลายโปงกลาง แนะนำเครื่องเป่าโดยส่วน ใหญ่มักจะแนะนำโหวด ก่อน แล้วจึงตามด้วยการ แนะนำแคนโดยส่วนมาก จะให้หมอแคนกล่าวถึง ประวัติของแคนก่อน ต่อจากนั้นก็ให้หมอแคน สาธิตวิธีเป่าให้ท่านผู้ชมดู แนะนำไหซองโดยการ แนะนำไหซองนี้จะ แตกต่างจากการแนะนำ เครื่องดนตรีแต่ละชนิด คือ จะแนะนำไหซองคู่กับพิณ เบสและมีการตั้งชื่อของไห แต่ละใบ</p> <p>13. บรรเลงเพลงคันรำการ 14. ต่อด้วยคำฟังก์เพชของ หมอแคน 15. เริ่มแสดงชุดรำต่าง ๆ ออกไปเรื่อย ๆ จนกระทั่ง เห็นเวลาพอสมควร 16. พิธีการกล่าวลาท่าน ผู้ชม 17. คนตรีบรรเลงเพลงลา เช่นเพลงเดี่ยวสามจังหวัด 18. จบการแสดง</p>		
--	--	--	--

<p>ด้านเครื่องแต่งกาย</p>	<p>การแต่งกายยึดหลักการแต่งกายแบบพื้นบ้านอีสานตามวัฒนธรรม การดำเนินชีวิตประกอบการปรับปรุงให้สวยงามเหมาะสมกับการแสดงบนเวที มีการประดับเครื่องประดับและดอกไม้เพื่อให้เข้ากับชุดการแสดงซึ่งดูจากความเหมาะสมกับชุดการแสดงด้วย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประดิษฐ์และตกแต่งเครื่องแต่งกายโดยใช้ผ้าพื้นเมืองผสมผสานกับผ้าสีพื้นทั่วไป 2. ประดิษฐ์เครื่องแต่งกายตามแบบชุดพื้นเมืองอีสานประกอบความคิดสร้างสรรค์ 3. ใช้เครื่องประดับเงินและทอง ที่เหมาะสมกับเครื่องแต่งกายและชุดการแสดง 4. ใช้ดอกไม้ประดับศิระเพื่อเพิ่มความอ่อนหวานและสดชื่นให้กับเครื่องแต่งกาย 5. ใช้งบประมาณอย่างประหยัดและคุ้มค่า 	
---------------------------	---	---	--